

คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ

รายงานการประชุม

คณะอนุกรรมการพัฒนาและส่งเสริมการวิจัยในกระบวนการยุติธรรม

ครั้งที่ ๒/๒๕๖๔

วันพุธที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๔ เวลา ๑๓.๓๐ น.

การประชุมผ่านระบบออนไลน์

ผู้มาประชุม

๑. ศาสตราจารย์ ดร.สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล	ประธานอนุกรรมการ
๒. ผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรม นางสาววรมน รามางกูร	อนุกรรมการ
๓. ผู้แทนสำนักงานศาลปกครอง นางสาวปรานี สุขศรี	อนุกรรมการ
๔. ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด นายวิพล กิติทัศน์าสราย	อนุกรรมการ
๕. ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พล.ต.ต.กำพล กุศลสถาพร	อนุกรรมการ
๖. ผู้แทนสำนักงานงบประมาณ นางอมรรัตน์ ฤทธิพลเดช	อนุกรรมการ
๗. ผู้แทนสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ นางสาวธรรมภรณ์ ประภาสวัต	อนุกรรมการ
๘. ผู้แทนสถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย นางสาวอณูวรรณ วงศ์พิเชษฐ์	อนุกรรมการ
๙. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา นางศิริสา ไชยหมาน	อนุกรรมการ
๑๐. ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งประธานอนุกรรมการให้ความเห็นชอบ นางสาวสิริพร พิทยโสภณ	อนุกรรมการ
๑๑. ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งประธานอนุกรรมการให้ความเห็นชอบ รองศาสตราจารย์ พันตำรวจโทเกษมพงศ์ พุตระกูล	อนุกรรมการ

๑๒. ผู้อำนวยการ...

๑๒. ผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรม
พ.ต.ท.พงษ์ธร ธีญญสิริ อนุกรรมการ
๑๓. นายชัยวัฒน์ รุ่งเล็ก อนุกรรมการและเลขานุการ
๑๔. นางชัตติยา รัตนติลก อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๕. นางสาวจิตติยา พุกเกษมธำนันท์ อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ผู้ไม่มาประชุม

๑. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม อนุกรรมการ
ผศ.ดร.สุกานดา เหลืองอ่อน

ผู้เข้าร่วมประชุม

๑. น.ส.ศุภัสยา แก้วอ่อน สำนักงานกิจการยุติธรรม
๒. นางสาวรัตนาวรรณ หอมเนียม สำนักงานกิจการยุติธรรม
๓. นายณัฐพล น้อยประเสริฐ สำนักงานกิจการยุติธรรม
๔. นายฐานทัพ เพชรนิล สำนักงานกิจการยุติธรรม
๕. นางสาวกัลยา ถ้ำทอง สำนักงานกิจการยุติธรรม
๖. น.ส.กมลชนก ดุริยประกิจ สำนักงานกิจการยุติธรรม

เริ่มประชุมเวลา ๑๓.๓๐ น.

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ
ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบว่า ผู้ที่ไม่มาประชุมได้แก่ ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ซึ่งทางฝ่ายเลขานุการไม่สามารถติดต่อได้

มติที่ประชุม รับทราบ

ระเบียบวาระที่ ๒ เรื่องรับรองรายงานการประชุม
ครั้งที่ ๑/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๖๔

มติที่ประชุม รับรองรายงานการประชุม โดยในขั้นนี้ไม่มีคณะอนุกรรมการท่านใดขอแก้ไขเพิ่มเติม

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องเพื่อทราบ
๓.๑ ความคืบหน้าการเสนอขอรับทุนอุดหนุนการทำกิจกรรมส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยและนวัตกรรม ในโครงการวิจัยเพื่อแก้ไขปัญหาการกระทำผิดซ้ำ (ปีที่ ๒)

ฝ่ายเลขานุการแจ้งให้ที่ประชุมทราบว่า สืบเนื่องจากที่สำนักงานกิจการยุติธรรมชุดโครงการวิจัยเพื่อแก้ไขปัญหาการกระทำผิดซ้ำ (การป้องกันอาชญากรรมหลังเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม) ในปีที่ผ่านมา โดยได้รับทุนสนับสนุนจากสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ เป็นจำนวนเงิน ๒๔,๒๐๐,๐๐๐ บาท มีระยะเวลาในการดำเนินการ ๑ ปี ๘ เดือน ประกอบด้วย ๑๐ โครงการย่อย ใน ๕ กรอบการวิจัย ได้แก่ ๑) การพัฒนาระบบจำแนกผู้กระทำผิดซ้ำที่มีประสิทธิภาพ ๒) การพัฒนากระบวนการแก้ไข บำบัดฟื้นฟูผู้กระทำผิดที่มีประสิทธิภาพ ๓) การประเมินผลโปรแกรมบำบัดฟื้นฟู และการพัฒนากระบวนการหลังปล่อยที่มีประสิทธิภาพ ๔) การพัฒนามาตรการทางกฎหมาย/ กลไกป้องกันการกลับมากระทำผิดซ้ำ และ ๕) การพัฒนามาตรการทางสังคม เพื่อป้องกันการกลับมากระทำผิดซ้ำ ซึ่งการวิจัยได้ดำเนินการเสร็จสมบูรณ์ โดยได้มีการรายงานต่อที่ประชุมคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ (กพยช.) ครั้งที่ ๑/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๖๔ และที่ประชุมได้มีมติเห็นชอบแนวทางการผลักดันผลการวิจัยไปสู่การใช้ประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรม ใน ๒ แนวทางคือ

๑) ผลการวิจัยที่สามารถผลักดันไปสู่การใช้ประโยชน์ได้ทันที ได้แก่ ผลการวิจัยในกรอบที่ ๔ การพัฒนามาตรการทางกฎหมาย / กลไกการป้องกันการกลับมากระทำผิดซ้ำ และกรอบที่ ๕ การพัฒนามาตรการทางสังคม เพื่อป้องกันการกลับมากระทำผิดซ้ำ ซึ่งสำนักงานกิจการยุติธรรมได้ดำเนินการจัดส่งผลการวิจัยให้แก่หน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการผลักดันผลการวิจัยไปสู่การปฏิบัติ รวมทั้งได้เสนอต่อกระทรวงยุติธรรม เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการสนับสนุนการดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาล และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม เช่น การแก้ไข พ.ร.บ. ทะเบียนประวัติอาชญากรรม และการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมราชทัณฑ์ เป็นต้น

๒) ผลการวิจัยที่มีความจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาต่อยอด เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง ได้แก่ กรอบการวิจัยที่ ๑ การพัฒนาระบบจำแนกผู้กระทำผิดที่มีประสิทธิภาพ กรอบการวิจัยที่ ๒ การพัฒนากระบวนการแก้ไข บำบัด ฟื้นฟูผู้กระทำผิดที่มีประสิทธิภาพ และกรอบการวิจัยที่ ๓ การประเมินผลโปรแกรมแก้ไข บำบัดฟื้นฟู และการพัฒนากระบวนการติดตามหลังปล่อยที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งการวิจัยในปีที่ผ่านมา ได้ผลลัพธ์เป็นชุดเครื่องมือในการดำเนินกระบวนการต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องมีการทดสอบความน่าเชื่อถือ การทดลองนำไปใช้กับกลุ่มเป้าหมาย และปรับปรุงแก้ไขให้มีความเหมาะสม โดยความร่วมมือกับหน่วยงานผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อผลักดันสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม ดังนั้น ฝ่ายเลขานุการจึงได้ดำเนินการพัฒนาชุดโครงการวิจัยเพื่อการแก้ไขปัญหาการกระทำผิดซ้ำ ปีที่ ๒ และได้เสนอขอรับงบประมาณสนับสนุนจากคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.)ทั้งสิ้น ๙,๘๖๐,๐๐๐ บาท

ทั้งนี้ ทางฝ่ายเลขานุการได้แจ้งแผนการดำเนินการ แนวทางการบริหารจัดการเบื้องต้น รวมทั้งแนวทางการควบคุมคุณภาพการวิจัย โดยได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ (กพยช.) แล้ว

ประเด็นอภิปราย

ที่ประชุมได้ร่วมกันอภิปรายในประเด็นต่าง ๆ โดยสามารถสรุปได้ดังนี้

๑. ความเชื่อมโยง...

๑. ความเชื่อมโยงของโครงการวิจัยเพื่อแก้ไขปัญหาคarceration ที่เกินขีดจำกัดกับการลดความแออัดของเรือนจำ (Prison Overcrowding) และโครงการวิจัยอื่น ๆ ที่จะดำเนินการในอนาคต โดยกระทรวงยุติธรรมควรมีการศึกษาพิจารณาถึงภาพรวมในการแก้ปัญหา และบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งตำรวจ อัยการ ศาล เช่น การแก้ไขดุลยพินิจของผู้พิพากษาในคดีอาชญากรรม เพื่อลดปริมาณการเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม

ทั้งนี้ นอกจากชุดโครงการวิจัยเพื่อแก้ไขปัญหาคarceration ที่เกินขีดจำกัดแล้ว สำนักงานกิจการยุติธรรมอยู่ในระหว่างการดำเนินชุดโครงการหันเหผู้กระทำผิดออกจากการบวการยุติธรรม ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อเพิ่มกลไกการมีส่วนร่วมของชุมชน การดำเนินการเพื่อผลักดันมาตรการชะลอฟ้อง ซึ่งเป็นการหันเหคดีออกจากกระบวนการยุติธรรมทั้งก่อน ระหว่าง และหลังการพิจารณาคดี รวมทั้งการเสนอชุดโครงการวิจัยอื่นๆ เพื่อขอรับงบประมาณสนับสนุนการดำเนินการในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ ได้แก่ (๑) ชุดโครงการเพื่อลดความแออัดในเรือนจำ (๒) ชุดโครงการวิจัยกระบวนการยุติธรรมกับการจัดการในภาวะวิกฤตเพื่อสร้างความยุติธรรมถ้วนหน้าและเท่าเทียม

นอกจากนี้ สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย กำลังดำเนินการร่วมกับกรมราชทัณฑ์ และกรมคุมประพฤติในการศึกษาเชิงหลักฐาน ในการติดตามสถิติและศึกษาการกระทำผิดซ้ำของผู้ที่ได้รับการปล่อยตัวกรณีพักโทษพิเศษ ซึ่งผลลัพธ์ที่ได้จะเป็นแนวทางในการสนับสนุนมาตรการอื่นๆ ที่มิใช่การคุมขัง รวมถึงการปรับเปลี่ยนรูปแบบการเก็บข้อมูลจากผู้ต้องขังในเรือนจำเป็นผู้พ้นโทษ ซึ่งจะช่วยให้ส่งเสริมชุดโครงการเพื่อแก้ไขการกระทำผิดซ้ำของกระทรวงยุติธรรม

๒. ความเชื่อมโยงระหว่างโครงการวิจัยเพื่อแก้ไขปัญหาคarceration ที่เกินขีดจำกัดและการดำเนินการอื่นๆ ของกระทรวงยุติธรรม โดยสำนักงานกิจการยุติธรรมได้รายงานความคืบหน้าของการศึกษาวิจัยเพื่อจัดทำร่างกฎหมายเพื่อป้องกันอันตรายจากผู้พ้นโทษที่มีพฤติกรรมเป็นภัยต่อสังคม รวมถึงการจัดทำแนวทางในการจำแนก บำบัด แก้ไข พินิจ ผู้กระทำผิด และแนวทางในการติดตามหลังปล่อย กรณีผู้กระทำผิดในคดีลักษณะร้ายแรง ซึ่งได้มีการนำเสนอต่อที่ประชุมคณะรัฐมนตรีแล้ว และในปัจจุบันอยู่ในขั้นตอนการดำเนินการของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาในจัดทำความคิดเห็นเบื้องต้น และพิจารณาถึงประเด็นความซ้ำซ้อนกับกฎหมายอื่นๆ เช่น วิธีการเพื่อความปลอดภัย ตามประมวลกฎหมายอาญา อย่างไรก็ตาม ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุดได้แจ้งให้ทราบว่า ในทางปฏิบัติยังไม่มีมีการนำกลับมาใช้ หรือฟื้นฟูวิธีการเพื่อความปลอดภัยดังกล่าว

๓. ข้อเสนอแนะเพื่อผลักดันผลการวิจัยในโครงการวิจัยเพื่อแก้ไขปัญหาคarceration ที่เกินขีดจำกัดไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม ที่ประชุมเห็นว่า การดำเนินการผลักดันผลการวิจัย ควรให้ความสำคัญกับการเปลี่ยนแปลงความเชื่อหรือทัศนคติที่ชี้นำพฤติกรรม การสร้างการรับรู้จากผลการวิจัยที่ถูกต้อง เพื่อนำไปสู่ผลในเชิงปฏิบัติการ เกิดการเปลี่ยนแปลงและการแก้ไขปัญหามีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ คณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับผลลัพธ์และการนำเสนอโครงการวิจัยว่า ควรมีหลักฐานเชิงประจักษ์เพื่อบ่งชี้ศักยภาพความสำเร็จของโครงการ และสามารถลดการกระทำผิดซ้ำตามวัตถุประสงค์ของโครงการได้ รวมถึงการพัฒนาการร่วมมือกับองค์กรภาคเอกชน และนำไปสู่การเพิ่มประสิทธิภาพของโครงการวิจัย

มติที่ประชุม

รับทราบ

ระเบียบ...

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องเพื่อพิจารณา

๔.๑ การจัดทำกรอบการวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๖๙ สืบเนื่องจากการประชุมที่ผ่านมา ที่ประชุมมีมติเห็นชอบการจัดทำกรอบการวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๖๙ โดยให้ฝ่ายเลขานุการฯ ดำเนินการเพิ่มเติม ในส่วนของ การศึกษา รวบรวมข้อมูล และการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภาคเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการทบทวน การดำเนินการวิจัย ที่ผ่านมาของหน่วยงานต่างๆ เพื่อเป็นพื้นฐานในการพัฒนาร่างกรอบการวิจัยฯ เพิ่มเติม นั้น ฝ่ายเลขานุการฯ ได้นำเสนอผลการดำเนินงานต่อเนื่องตามมติที่ประชุมครั้งที่ผ่านมา ได้แก่

๑) การประชุมหารือร่วมกับหน่วยงานผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่น ๆ ในกระบวนการยุติธรรม เช่น สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานอัยการสูงสุด ศาลยุติธรรม ในช่วงระหว่างเดือนเมษายน - กรกฎาคม ๒๕๖๔

๒) การสัมภาษณ์เชิงลึกในกลุ่มผู้บริหาร กลุ่มนักวิจัย และกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียใน กระบวนการยุติธรรม เพื่อจัดทำฐานข้อมูลความต้องการงานวิจัยจากหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมและ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๓) การวิเคราะห์สถานการณ์และช่องว่างของงานวิจัยเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรม โดยเป็นการศึกษาและวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาด้านกระบวนการยุติธรรมแบบองค์รวม และการวิเคราะห์ข้อมูล ความต้องการใช้ประโยชน์จากงานวิจัยประกอบการจัดทำแผนที่ความต้องการใช้ประโยชน์จากงานวิจัยใน กระบวนการยุติธรรม

ประเด็นอภิปราย

ที่ประชุมได้ร่วมกันอภิปรายในประเด็นต่าง ๆ โดยสรุปได้ดังนี้

๑. ภาพรวมของการจัดทำกรอบการวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๕๙

๑.๑ ทั้งภาพรวมและแต่ละส่วนของกรอบการวิจัย ควรมีการเพิ่มข้อความแสดงวิสัยทัศน์ (Motto) เพื่อแสดงถึงเป้าหมายและผลลัพธ์ของกรอบการวิจัย ตลอดจนแนวทางการขับเคลื่อนผลลัพธ์งานวิจัย เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ซึ่งจะช่วยให้ง่ายต่อการสร้างการรับรู้ และปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ของประชาชน ทั้งนี้ ข้อความแสดงวิสัยทัศน์ดังกล่าว จะต้องสะท้อนถึงผลลัพธ์ที่จะได้จากการดำเนินการในแต่ละกรอบการวิจัยที่เป็น รูปธรรม เข้าใจได้ง่าย มีความชัดเจน เพื่อแสดงให้เห็นว่าการดำเนินการตามกรอบการวิจัยดังกล่าว จะส่งผลต่อ ภาพรวมของกระบวนการยุติธรรมอย่างไร เช่น โปร่งใส เป็นธรรม ปฏิรูป คล่องตัว รวดเร็ว

๑.๒ การพัฒนา (ร่าง) กรอบการวิจัยเพื่อการพัฒนากระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๖๙ ควรคำนึงถึงการเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ชาติ รวมถึงบริบททางสังคม นอกจากนี้ในบทที่ ๒ การวิเคราะห์สถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำกรอบการวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๖๙ จำเป็นต้องมีการวิเคราะห์สถานการณ์และการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง จึงต้อง มีการวิเคราะห์ให้เห็นถึงแนวโน้มและทิศทางของกระบวนการยุติธรรมให้ชัดเจนและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่ เกิดขึ้นในอนาคต

๑.๓ ในส่วนของระบบการบริหารจัดการงานยุติธรรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมไทย ควรเพิ่มเติมในส่วนของการพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของบุคลากรในกระทรวงยุติธรรม

การพัฒนา...

การพัฒนากรอบความคิดและทัศนคติ (Mindset) ของบุคลากร เช่น การพัฒนาต้นทุนทางจิตวิทยา การลดอคติ การเสริมพลัง (empower) เพื่อสร้างแรงจูงใจในการทำงาน นอกจากนี้ ควรพัฒนาระบบการวางแผนการบริหารจัดการทรัพยากรบุคคล โดยการเลือกใช้คนให้เหมาะสมกับงาน หรือ Put the right man to the right job เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานของหน่วยงาน รวมถึงการพัฒนาในเรื่องของการบูรณาการ และความร่วมมือระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม ภาควิชาการ เอกชน และภาคสังคม

๑.๔ การนำงานวิจัยไปใช้และเพื่อให้เกิดประโยชน์ในสังคมนั้น ควรมีการส่งเสริมเจตนาธรรมทางการเมือง หรือความมุ่งมั่นทางการเมือง (Political Will) เนื่องจากเจตนาธรรมทางการเมืองที่ตอบสนองทั้งภาครัฐ และภาคประชาชน จะเป็นแรงขับเคลื่อนให้งานวิจัยเป็นที่สนใจของสาธารณชน นำมาซึ่งความร่วมมือของทุกภาคส่วนในการผลักดันให้เกิดการนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์

๑.๕ กรอบการวิจัยที่ ๓ การพัฒนากฎหมาย (Better Regulation) ฝ่ายเลขานุการฯ ควรจัดทำรายละเอียดเพิ่มเติมเกี่ยวกับการสังคายนากฎหมายให้ชัดเจน ว่าเป็นไปในลักษณะใด และเพื่อจุดประสงค์ใด รวมทั้งควรมีการตรวจสอบประเด็นที่ระบุว่าเป็นความรับผิดชอบของหน่วยงานต่าง ๆ กับทางหน่วยงานนั้น ๆ โดยตรง เพราะอาจมีความคลาดเคลื่อน เช่น การศึกษากฎหมายเปรียบเทียบ ซึ่งเป็นหน้าที่ของกองกฎหมายต่างประเทศ ในสังกัดของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๒. ประเด็นที่เกี่ยวกับเป้าประสงค์ และเครื่องมือในการตั้งเป้าหมายและกำหนดเป้าประสงค์หลัก (Objective Key Result – OKR)

๒.๑ สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ (สอวช.) แจ้งให้ทราบว่า ไข่มุกนี้อยู่ระหว่างการดำเนินงานเปลี่ยนแปลงแผนนโยบายและยุทธศาสตร์การอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อววน.) โดยมีการปรับปรุงกรอบการวิจัย และแผนด้านวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) ทั้งนี้ จึงต้องมีการแก้ไขเครื่องมือในการตั้งเป้าหมายและกำหนดเป้าประสงค์หลัก (OKR.) ในกรอบการวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๕๕ ให้สอดคล้องกับแผนการวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.)

๓. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับหัวข้อการวิจัยที่ควรเพิ่มเติม

๓.๑ ผู้แทนจากสำนักงานศาลปกครอง ให้ข้อเสนอแนะว่า ควรมีการเรื่องการศึกษาวินิจฉัยถึงความพึงพอใจในกระบวนการยุติธรรมทางปกครอง รวมถึงการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ของกระบวนการยุติธรรมทางปกครอง เพื่อหาแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการยุติธรรม

๓.๒ ผู้แทนจากสำนักงานศาลยุติธรรม ให้ข้อเสนอแนะว่าควรมีการศึกษาวินิจฉัย วิเคราะห์ประสิทธิภาพของการไกล่เกลี่ยในรูปแบบออนไลน์ ที่ริเริ่มดำเนินการในช่วงสถานการณ์ COVID-๑๙ ในเรื่องของการลดค่าใช้จ่ายในการเดินทาง รวมไปถึงประเด็นศาลพิจารณาคดีที่ควรมีการดำเนินการด้านจิตสังคม ควบคู่ไปกับการดำเนินคดี และความจำเป็นของการมีนักจิตวิทยาประจำศาลในการให้ความเห็นหรือข้อเสนอแนะต่างๆ ในระหว่างพิจารณาคดี

มติที่ประชุม เห็นชอบให้ฝ่ายเลขานุการดำเนินการปรับปรุงแก้ไขกรอบการวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๖๙ ตามข้อเสนอแนะของที่ประชุม และแจ้งเวียนคณะกรรมการฯ เพื่อให้การรับรองก่อนที่จะนำเสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติต่อไป

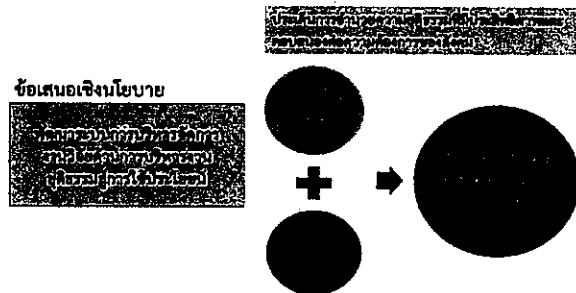
๔.๒ การบริหาร...

๔.๒ การบริหารจัดการงานวิจัยด้านการบริหารงานยุติธรรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมไทย

จากการผลักดันการดำเนินงานตามแผนการขับเคลื่อนการนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ที่ผ่านมา ฝ่ายเลขานุการพบว่า ปัญหาที่สำคัญของการนำงานวิจัยในกระบวนการยุติธรรมไปใช้ประโยชน์ได้อย่างเป็นรูปธรรม คือการขาดระบบการบูรณาการด้านการบริหารจัดการงานการศึกษาวิจัยและพัฒนาด้านกระบวนการยุติธรรมในระดับประเทศ ดังนั้น สำนักงานกิจการยุติธรรม จึงเห็นควรดำเนินการจัดทำระบบการบริหารจัดการงานวิจัยด้านการบริหารงานยุติธรรม โดยมีหลักการและกรอบแนวคิด ดังนี้

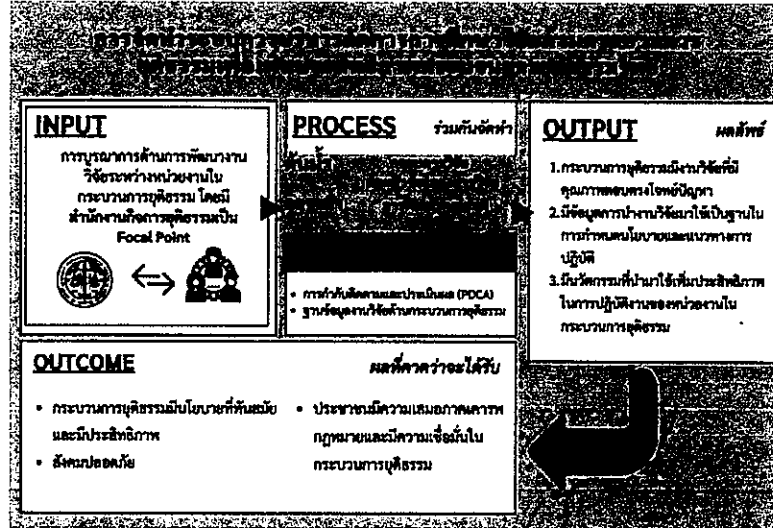
๑. ข้อเสนอเชิงนโยบายในการพัฒนาระบบการบริหารจัดการ งานวิจัยด้านกระบวนการยุติธรรมสู่การใช้ประโยชน์

ข้อเสนอเชิงนโยบายในการพัฒนาระบบการบริหารจัดการงานวิจัยด้านกระบวนการยุติธรรมสู่การใช้ประโยชน์

ความสำคัญของการจัดทำระบบการบริหารจัดการเกี่ยวกับงานศึกษาวิจัยด้านการบริหารงานยุติธรรม มี ๒ ประการ ได้แก่ (๑) ความสำคัญของการมีงานวิจัยเป็นฐานในการกำหนดนโยบายและแนวทางในการแก้ปัญหาและพัฒนางาน (Evidence Based Justice Policy) เพื่อให้มั่นใจได้ว่านโยบายและแนวทางที่กำหนดให้ปฏิบัติ หรือ แนวทางในการแก้ไขปัญหาเป็นนโยบายและแนวทางปฏิบัติที่ดีที่สุด มีความถูกต้อง และมีโอกาสที่จะประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย (๒) ความสำคัญของการทำงานแบบบูรณาการ (Integrate Justice Policy) ซึ่งเป็นการร่วมกันของหน่วยงานด้านการบริหารงานยุติธรรม ที่อาจมีหน้าที่ต่างกัน แต่มีความเกี่ยวข้องในการแก้ปัญหาเดียวกัน จึงต้องมีการแก้ปัญหาแบบ cross-cutting โดยมองการทำงานของหน่วยงานแต่ละหน่วยงานให้เป็นส่วนประกอบของภาพรวมของการพัฒนาระบบการยุติธรรมที่เป็นหนึ่งเดียว (Holistic Justice System)

๒) การจัดทำระบบการบริหารจัดการการศึกษาวิจัยด้านกระบวนการยุติธรรม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมไทย

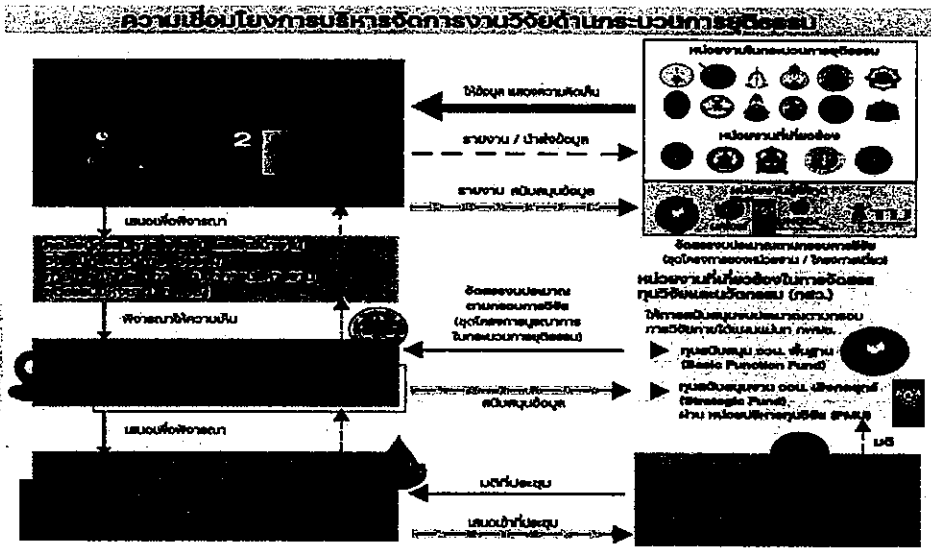

การจะบริหารจัดการ ทั้งในส่วนของต้นน้ำ (การที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ร่วมกันพัฒนา ข้อเสนอโครงการวิจัย โดยมีการกำหนดกรอบแผนงานวิจัย การพิจารณาหัวข้อโครงการ จัดทำข้อเสนอโครงการ และเสนอขอรับทุนวิจัยร่วมกัน) กลางน้ำ (การบริหารจัดการโครงการวิจัยหลังจากได้รับเงินสนับสนุน) และปลายน้ำ (การร่วมกันผลักดันให้เกิดการนำการวิจัยที่แล้วเสร็จไปสู่การใช้ประโยชน์) จำเป็นต้องมีเจ้าภาพ (Focal Point) ซึ่งเป็นหน่วยงานกลางทำหน้าที่ในการประสานงานสนับสนุนข้อมูล และดำเนินการ ประสานบริการต่างๆ ซึ่งหน่วยงานที่มีความเหมาะสมเนื่องจากมีภารกิจหลักที่สำคัญคือการ บูรณาการการประสานและส่งเสริมความร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม และหน่วยต่างๆ รวมถึงภาคประชาสังคม คือสำนักงานกิจการยุติธรรมในฐานะฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการพัฒนา การบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ (กพยช.)

๓) ความเชื่อมโยง...

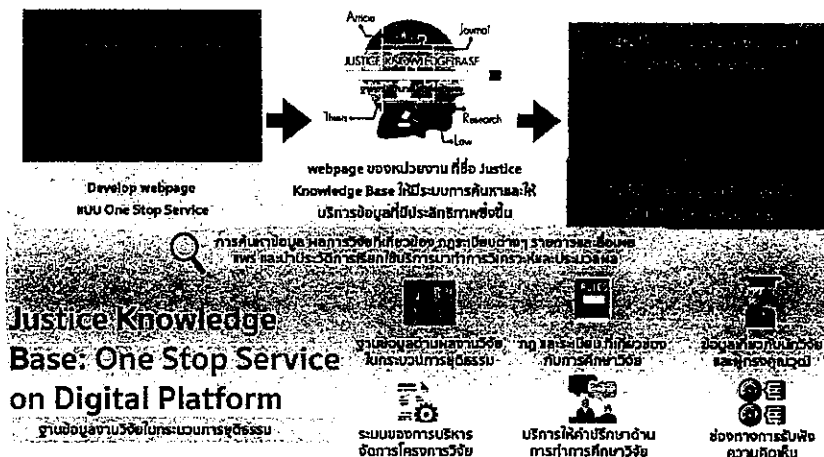

๓) ความเชื่อมโยงการบริหารจัดการงานวิจัยด้านกระบวนการยุติธรรม

การสร้างระบบการบริหารจัดการงานวิจัยในกระบวนการยุติธรรมแบบบูรณาการสู่กระบวนการยุติธรรมที่เป็นหนึ่งเดียว สรุปรูปการบูรณาการใน ๓ กระบวนการสำคัญ ได้แก่ (๑) การพัฒนาและเสริมสร้างเครือข่ายนักวิจัยในด้านกระบวนการยุติธรรม (๒) การจัดตั้งกลไกประสานงานกลาง เพื่อบูรณาการ ผลักดันและสนับสนุนส่งเสริมให้มีการนำผลการวิจัยไปสู่การใช้ประโยชน์ ในการกำหนดนโยบายแผนงาน รวมทั้งนำไปใช้ปรับปรุงและเพิ่มประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรม (๓) การสนับสนุนการทำระบบฐานข้อมูลโครงการวิจัยที่พร้อมใช้ ทั้งในส่วนของโครงการวิจัยที่กำลังดำเนินงาน ระบบการติดตามงานวิจัยที่กำลังดำเนินการ รายงานผลการวิจัยฉบับสมบูรณ์ และสื่อสำหรับเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

๔) ฐานข้อมูลงานวิจัยและนวัตกรรมกระบวนการยุติธรรม

ประเด็น...

ประเด็นอภิปราย

ที่ประชุมได้ร่วมกันอภิปรายในประเด็นต่าง ๆ โดยสรุปได้ดังนี้

๑. ภาพรวมการบริหารจัดการงานวิจัยด้านการบริหารงานยุติธรรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ กระบวนการยุติธรรมไทย ให้ฝ่ายเลขานุการฯ ศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับรายละเอียดของการบริหารจัดการงานวิจัย ในแง่ของจุดอ่อน จุดแข็ง รวมถึงข้อดี ข้อเสีย ของการบริหารจัดการงานวิจัยในรูปแบบเดิมว่ามีลักษณะอย่างไร และการพัฒนาการบริหารใหม่จัดการงานวิจัยด้านการบริหารงานยุติธรรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ กระบวนการยุติธรรมไทย ที่นำเสนอมานั้นจะสามารถแก้ไขปัญหาคงการดำเนินงานวิจัยในกระบวนการยุติธรรมไปใช้ประโยชน์ได้อย่างไร

๒. การเชื่อมโยงกับฐานข้อมูลงานวิจัยอื่น ๆ ควรพัฒนาจัดทำแนวทางพัฒนาระบบฐานข้อมูลงานวิจัย ความเชื่อมโยงของระบบบริหารจัดการงานวิจัยด้านการบริหารงานยุติธรรมกับระบบข้อมูลสารสนเทศวิจัย และนวัตกรรมแห่งชาติ (NRIIS) รวมไปถึงห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ของมหาวิทยาลัยต่างๆ โดยเฉพาะข้อมูลงานวิจัยเชิงกฎหมายและการข้อมูลกระบวนการยุติธรรม เพื่อส่งเสริมให้เกิดการบูรณาการการดำเนินงานระหว่างหน่วยงาน และให้งานวิจัยสามารถนำไปต่อยอดหรือใช้ประโยชน์และนำไปสู่การพัฒนาประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมในประเทศไทย ทั้งนี้ ให้ฝ่ายเลขานุการฯ ศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับอำนาจตามกฎหมาย กฎระเบียบ ในประเด็นการจัดทำฐานข้อมูลงานวิจัย ดำเนินการแจ้งเวียนรายงานการประชุมไปยังหัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง และแจ้งประเด็นสำคัญที่ต้องการหารือให้หัวหน้าส่วนราชการทราบ

๓. บทบาทและแนวทางการดำเนินงานของการบริหารจัดการงานวิจัยด้านการบริหารงานยุติธรรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ กระบวนการยุติธรรมไทย ควรมีลักษณะเป็นสภาที่ปรึกษา (Consortium) ให้กับการดำเนินโครงการวิจัยในกระบวนการยุติธรรมตั้งแต่ต้นน้ำจนถึงปลายน้ำ และสามารถคัดเลือกประเด็นสำคัญเร่งด่วน (Priority) ในการวิจัย และเสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ (กพยช.) เพื่อให้การสนับสนุนในการขับเคลื่อนเพื่อผลักดันงานวิจัย และการนำไปใช้ประโยชน์โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้การบริหารจัดการงานวิจัยฯ ดังกล่าว ควรประสานแนวทางการดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานผู้ให้ทุน เพื่อให้เป็นศูนย์กลางจุดเดียว (One Stop Service) ด้านการจัดสรรงบประมาณวิจัยด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม

มติที่ประชุม เห็นชอบแนวทางการบริหารจัดการงานวิจัยด้านการบริหารงานยุติธรรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมไทย โดยให้ฝ่ายเลขานุการฯ ดำเนินการเพิ่มเติมในการศึกษารวบรวมข้อมูลกฎหมายที่เกี่ยวข้อง หารือร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดทำแนวทางพัฒนาระบบฐานข้อมูลงานวิจัย รวมถึงความเชื่อมโยงของระบบบริหารจัดการงานวิจัยด้านการบริหารงานยุติธรรมกับระบบข้อมูลสารสนเทศวิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ เพื่อให้เกิดการบูรณาการการดำเนินงานระหว่างหน่วยงาน แล้วนำกลับมารายงานคณะอนุกรรมการฯ พิจารณาในครั้งต่อไป

ระเบียบวาระที่ ๕ เรื่องอื่นๆ

แนวทางการขับเคลื่อนด้านกรวิจัยภายใต้บทบาทหน้าที่ของคณะอนุกรรมการฯ ใน
ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕

ที่ประชุมคณะอนุกรรมการฯ มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการขับเคลื่อน

การดำเนินงาน...

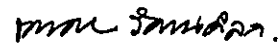
การดำเนินงานด้านการวิจัยในกระบวนการยุติธรรมในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ โดยผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรม เสนอว่าคณะอนุกรรมการฯ ควรเพิ่มบทบาทในการส่งเสริมการพัฒนากระบวนการยุติธรรมด้วยการวิจัย และ เชื่อมโยงข้อมูลองค์ความรู้ด้านกระบวนการยุติธรรม การกำกับทิศทางชุดโครงการวิจัยต่าง ๆ ที่มีความสำคัญต่อ การพัฒนากระบวนการยุติธรรมของประเทศ การพัฒนาข้อมูลสถิติต่าง ๆ ของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมให้ มีความทันสมัย สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในงานวิจัยได้จริง การกำหนดประเด็นสำคัญเร่งด่วน (Priority) ด้านการ วิจัยในกระบวนการยุติธรรม และประสานไปยังผู้ดำเนินโครงการวิจัยทั้งในหน่วยงาน และสถาบันการศึกษาต่างๆ การบูรณาการองค์ความรู้กฎหมายและกระบวนการยุติธรรม นอกจากนี้ ควรมีการอบรมการจัดทำข้อเสนองานวิจัย ให้ถูกต้องตามรูปแบบที่หน่วยงานผู้จัดสรรทุนต้องการ ซึ่งอาจทำให้มีความจำเป็นต้องเพิ่มความถี่ของการประชุม คณะอนุกรรมการฯ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕

มติที่ประชุม   ที่ประชุมรับทราบ

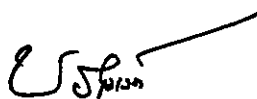
เลิกประชุมเวลา ๑๕.๔๐ น.

(นางสาวจิตติยา พุกขามธานนท์)
นักวิชาการยุติธรรมชำนาญการพิเศษ
อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
ผู้จดยางงานการประชุม

(นางชัตติยา รัตนดิลก)
ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนากระบวนการยุติธรรม
อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
ผู้จดยางงานการประชุม

(นายชัยวัฒน์ รุ่งเล็ก)
รองผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรม
อนุกรรมการและเลขานุการ
ผู้ตรวจรายงานการประชุม